

Додаток № 6 до наказу
командира військової частини А0202
від 30.12.2020 №155/113/од

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок розроблення, моніторингу та періодичного перегляду
освітньо-наукових програм у Центральному науково-дослідному інституті
Збройних Сил України

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Наукової ради
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України
від 28.12.2020 р., протокол № 12

Київ 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено відповідно до законів України “Про освіту” “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”; Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 року № 1187; Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1341, Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 09.01.2020 року №4, Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих військових навчальних закладах (науково-дослідних установах) Міністерства оборони України, затверджених наказом Міністерства оборони України від 24.02.2017 року № 115.

Всі терміни, які використовуються у даному Положенні, вживаються у визначенні, що приведені у цих нормативних документах. Метою підготовки в Інституті здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є задоволення потреб держави у висококваліфікованих фахівцях-науковцях, які здатні проводити власні дослідження у галузі знань 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону” за спеціальністю 253 “Військове управління (за видами збройних сил)”.

1.2. Метою розробки освітньо- наукової програми є:
ліцензування підготовки здобувачів;
реалізації освітньої діяльності за ліцензованими спеціальностями;
атестації здобувачів;
акредитації освітньо-наукової програми.

1.3. Мовою викладання та оцінювання за освітньо-науковою програмою є державна мова. При цьому допускається, що одна або декілька дисциплін можуть викладатися іноземною мовою. Використання іноземних мов за спільними програмами з іноземними закладами вищої освіти здійснюється відповідно до законодавства України та закладів країн - партнерів Інституту.

1.4. Моніторинг освітньо-наукової програми - це постійний, цільовий контроль і діагностика стану освітньо-наукової програми на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань із метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами у процесі створення освітньо-наукової програми, відстеження освітнього процесу в межах даної освітньо-наукової програми за чітко визначеними показниками.

1.5. Оновлення освітньо-наукової програми - це форма перегляду освітньо-наукової програми у вигляді оновлення окремих елементів освітньо-наукової програми із відповідними змінами в програмах освітніх компонентів, навчальному плані освітньо-наукової програми тощо. В процесі оновлення не можуть змінюватися мета, цілі, завдання, компетентності та результати навчання освітньо- наукової програми.

1.6. Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань,

практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання кваліфікації докторів філософії.

1.7. Освітньо-наукова програма повинна містити: перелік освітніх компонентів, її логічну послідовність, вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст освітньо-наукової програми має забезпечувати формування в осіб, які навчаються, ключових компетентностей, що необхідні для самореалізації, активної громадянської позиції, зокрема:

формування духовних і моральних цінностей на рівні, який сприятиме їх інтеграції у суспільство та становленню активної громадянської позиції;

формування картини світу, що адекватна сучасному рівню наукових знань (відповідно до рівня вищої освіти), базових компетентностей у сфері науки та техніки;

комунікативну компетентність, культурну освіченість;

сприяння багатогранному розвитку особистості, у тому числі формування вміння навчатися з відповідним рівнем самостійності, критичного мислення, творчого підходу, ініціативності, здатності розв'язувати проблеми із застосуванням здобутих знань і навичок, оцінювати ризики та вміння прийняти рішення.

2.2. Освітньо-наукова програма розробляються з урахуванням вимог стандарту вищої освіти відповідної спеціальності (обсяг кредитів ЄКТС, перелік компетентностей випускника, результати навчання, форми атестації здобувачів вищої освіти, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти) та вимог професійних стандартів.

2.3. Назви освітньо-наукової програми повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідних спеціальностей (спеціалізації, спеціалізацій), припускаючи повний збіг або використання парафраз, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації освітніх програм на основі сформованих кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного потенціалу Інституту, інших особливостей освітнього процесу.

2.4. Використання однакових чи практично однакових назв освітніх програм за різними спеціальностями є неприпустимим.

2.5. Кожній спеціалізації відповідає окрема освітньо-наукова програма, тому, до складу однієї освітньо-наукової програми не можуть входити декілька спеціалізацій.

2.6. Складові освітньо-наукової програми:

титульна сторінка;

лист – погодження;

передмова;

профіль освітньо-наукової програми (загальна інформація, мета освітньо-наукової програми, характеристика освітньо-наукової програми, придатність здобувачів до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання; програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, академічна мобільність);

перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність; форма атестації здобувачів вищої освіти;

матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми; матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

2.7. Формат освітньо-наукової програми розглядається на засіданні наукової ради Інституту та затверджується наказом директора Інституту.

3. ВИМОГИ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

3.1. Для розробки освітньо-наукової програми утворюється проектна група (після прийняття рішення про запровадження освітньо-наукової програми).

3.3. Програма набуває чинності у разі отримання відповідної ліцензії Міністерства освіти і науки України.

3.3. Склад проектної групи затверджується наказом директора Інституту.

3.4. Проектна група має складатися з наукових працівників, які працюють в Інституті за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної проектної групи іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи з цієї ж спеціальності в Інституті) та мають відповідний досвід роботи.

3.5. Керівником проектної групи призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж наукової роботи не менш як десять років.

3.6. Серед складу проектної групи обирається гарант освітньо- наукової програми, з урахуванням того, що керівник проектної групи може бути гарантом тільки однієї освітньої програми в межах спеціальності.

3.7. Вимоги до керівника проектної групи застосовуються відповідно Ліцензійних умов (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 року № 1187).

3.8. У складі проектної групи повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше двох докторів наук та/або професорів.

3.9. До складу робочої групи із розроблення освітньо-наукової програми за спеціальністю входять наукові працівники Інституту, відповідальні за підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю. Для урахування інтересів стейкхолдерів до складу робочих груп можуть залучатися представники органів військового управління, які є замовниками на підготовку військових фахівців.

3.10. Серед членів робочої групи обирається кандидатура гаранта освітньої програми, який здійснює загальне керівництво процесом розроблення освітньо-наукової програми, а після запровадження освітньо- наукової програми - процесом її реалізації та модернізації.

3.11. Гарант освітньо-наукової програми - це науковий працівник, який/яка працює за основним місцем роботи, несе відповідальність за якість освітньої програми, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до освітньої програми спеціальністю, або належний досвід роботи в галузі. Цей працівник/працівниця може виступати гарантом однієї освітньої програми.

3.12. За необхідності, зміна (заміна) гаранта освітньо-наукової програми чи складу групи забезпечення затверджується наказом директора Інституту.

3.13. Запровадження освітньо-наукової програми за спеціальністю, відповідає група забезпечення освітніх програм спеціальності, склад якої формується відповідно до діючих ліцензійних вимог Міністерства освіти і науки України.

3.14. Гарант освітньо-наукової програми залучаються до складу групи забезпечення спеціальності.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ.

4.1. Розроблення проекту освітньо-наукової програми ініціюють органи військового управління, які є замовниками на підготовку військових фахівців.

4.2. Для розроблення проекту освітньо-наукової програми ініціатори формують проектну групу, мінімальні вимоги до кадрового складу якої визначають Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти і документи, що регламентують питання освітньо-наукової програми.

4.3. Порядок розроблення освітньо-наукової програми:

визначення складу проектної групи (у разі ліцензування спеціальності/рівня) або робочої групи із розроблення освітньо-наукової програми (у разі запровадження нової освітньої програми в межах ліцензованої спеціальності);

розробка проектною (робочою) групою проекту освітньо-наукової програми з усім комплексом складових, що визначені цим Положенням;

розгляд на засіданні наукової ради Інституту розробленого проекту освітньо-наукової програми, яка надає рекомендації щодо винесення проекту освітньо-наукової програми на обговорення. Обговорення включає: перегляд проекту освітньо-наукової програми керівництвом Інституту та Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (далі - Університет) та задіяними в реалізації освітньо-наукової програми структурними підрозділами; погодження проекту освітньо-наукової програми органами військового управління, які є замовником на підготовку та Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України;

винесення головою проектної (робочої) групи проекту освітньо-наукової програми та результатів його суспільного обговорення на розгляд та погодження Вченою радою Університету;

введення в дію ОНП, наказом директора Інституту. Після введення в дію освітньо-наукової програми оприлюднюється на сайті Інституту.

5. МОНІТОРИНГ, ПЕРІОДИЧНИЙ ПЕРЕГЛЯД ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ (ОНОВЛЕННЯ) ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Основною метою моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукової програми є підтвердження її актуальності з урахуванням тенденцій розвитку відповідної галузі знань і підвищення якості та результативності організації освітнього процесу, задоволення потреб здобувачів вищої освіти та замовників на підготовку військових фахівців.

5.2. Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм відбувається за участю зацікавлених сторін (стейкхолдерів) і передбачає проведення відповідних процедур, пов'язаних зі збором і аналізом інформації щодо змістовності та організації освітньо-наукового процесу.

5.3. Моніторинг освітньо-наукової програми щорічно здійснюють структурні підрозділи Інституту, групи забезпечення освітньо-наукової програми спеціальності, керівництво Інституту.

5.4. Науково-організаційний відділ Інституту організовує проведення моніторингу якості змісту професійної підготовки фахівців за освітньо-науковою програмою, що передбачає:

- оцінку якості структури та змістовного наповнення освітньо-наукової програми;

- оцінку ступеня досягнення цілей та результатів навчання за освітньо-наукової програми;

- оцінку якості кадрового та матеріально-технічного забезпечення;

- оцінку наявності, якості й доступності навчально-методичного забезпечення, зокрема, робочих програм та силабусів навчальних дисциплін, практик, тощо;

- оцінку наявності, якості й доступності інформаційного забезпечення;

- аналіз контрольних заходів та критеріїв оцінювання за компонентами освітньо-наукової програми, їх зрозумілості та достатності;

- забезпечення поєднання навчання та дослідження під час реалізації освітньо-наукової програми;

- аналіз дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу за освітньо-науковою програмою;

- оцінку якості освітньо-наукової програми стейкхолдерами.

5.5. Група забезпечення освітньо-наукової програми відстежує:

- якість змістовного наповнення освітньо-наукової програми, його відповідність стандартам вищої освіти та професійним стандартам (за наявності), вимогам Національної рамки кваліфікацій;

- забезпечення необхідного рівня якості освітньо-наукової програми згідно з критеріями оцінювання освітніх програм Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, відповідно до “Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти”, що затверджено наказом МОН України від 11.07.2019 р. № 977;

- актуальність мети та цілей навчання освітньо- наукової програми;

- коректність структурно-логічної схеми;

врахування інтересів стейкхолдерів, залучення представників замовників на підготовку військових фахівців до освітнього процесу.

5.6. Керівництво Інституту при проведенні моніторингу здійснює: організацію й аналіз опитувань, (анкетувань, оцінювань): здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників з питань організації освітнього процесу за освітньо-наукової програми;

організацію й аналіз опитувань ад'юнктів та відгуків замовників на підготовку військових фахівців з питань якості освітньо-наукової програми та підготовленості ад'юнктів до професійної діяльності.

5.7. Рішення про необхідність перегляду освітньо-наукової програми приймається гарантом освітньо-наукової програми у разі потреби, але не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньо наукової програми на основі аналізу та оцінки результатів моніторингу.

5.8. Результатом перегляду освітньо-наукової програми можуть бути рішення про оновлення, модернізацію або про відсутність потреби у змінах освітньо-наукової програми.

5.9. Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової освітньо-наукової програми або перегляду діючої. Перегляд освітньо-наукової програми відбувається також за результатами самоаналізу та за підсумками акредитації.

5.10. Обов'язковий перегляд освітньо-наукової програми проводиться за умови:

внесення змін до законодавчої бази у сфері освіти та науки;

внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти щодо шифру та назви галузі знань\спеціальності в межах якої здійснюється освітньо-наукової програми;

затвердження стандартів вищої освіти за спеціальністю, а також внесення змін до них;

запровадження нових форм навчання.

5.11. Основними критеріями перегляду освітньо-наукової програми виступають:

результати щорічного моніторингу освітньо-наукової програми;

результати оцінювання стейкхолдерами якості освітньо-наукової програми;

приведення у відповідність сучасним вимогам з урахуванням новітніх досліджень у відповідній галузі знань;

об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру або інших умов реалізації освітньо-наукової програми.

5.12. Освітньо-наукова програма може щорічно оновлюватися в частині структурних складових освітньо-наукової програми, зокрема, змісту робочих програм освітніх компонентів (та силабусів), програм практик, тощо.

5.13. Оновлення освітньо-наукової програми виконується шляхом затвердження відповідних змін до 1 вересня поточного року, в якому будуть навчатись здобувані освіти за зміненою освітньо- наукової програми.

5.14. Якщо результати перегляду вимагають реформування чи докорінних змін освітньо-наукової програми, а також, якщо в результаті процедур моніторингу визнано неналежну якість освіти за даною освітньо-наукової програми, то освітня програма підлягає модернізації.

5.15. Модернізація освітньо-наукової програми має на меті більш значну

зміну (більш ніж на 50%) в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може торкатися також мети (місії), програмних навчальних результатів освітньо-наукової програми, її освітніх компонентів, визначених програмних результатів навчання, кількості кредитів тощо.

5.16. Зміна виду освітньо-наукової програми також відноситься до модернізації. У випадку докорінної модернізації освітньо- наукової програми шляхом об'єднання або роз'єднання існуючих освітньо- наукових програм, дана освітньо-наукової програми розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими програмами, що реалізувалися до модернізації, припиняється набір здобувачів.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Керівництво та контроль за проведенням моніторингу освітньо-наукової програми покладається на начальника науково-організаційного відділу Інституту.

6.2. Особи, що здійснюють моніторинг освітньо-наукової програми, несуть персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації, за правильність обробки даних моніторингу, їх аналіз, використання та конфіденційність результатів.

6.3. Відомості про освітньо-наукову програму розміщуються на веб-сайті Інституту.

6.4. Відповідальність за формування і зберігання паперових (електронних) версій освітньо-наукової програми та за повноту й своєчасність розміщення інформації про освітньо-наукову програму на веб-сайті Інституту покладається на начальника науково-організаційного відділу та гаранта освітньо-наукової програми.

Заступник начальника Центрального науково-дослідного-інституту
Збройних Сил України з наукової роботи
полковник

Анатолій ЗВАРИЧ